

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 3 Φεβρουαρίου 2022 με την εξής σύνθεση: Ελευθερία Καλαμιώτη Πρόεδρος, Σταυρούλα Κουρή Εισηγήτρια και Ειρήνη Αψοκάρδου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 28-12-2021 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ 2370/28-12-2021 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και το διακριτικό τίτλο «...», νόμιμα εκπροσωπούμενου.

Κατά της αναθέτουσας αρχής «ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ...», όπως εκπροσωπείται νόμιμα και

Την από 5-1-2022 παρέμβαση της εταιρίας με την επωνυμία «...» και με το διακριτικό τίτλο «...», νόμιμα εκπροσωπούμενης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια Σταυρούλα Κουρή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή της η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. ... διακήρυξη, άλλως να ακυρωθούν και να μεταρρυθμιστούν οι όροι 2.2.7 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης», 2.2.9.2 Β.5 «Αποδεικτικά μέσα», ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΜΕΡΟΣ Α - 2.1 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - 1.5 της διακήρυξης, ώστε να απαλειφθεί η απαίτηση περί κατοχής και προσκόμισης Βεβαίωσης ... για την Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ώστε οι αιτούμενες πιστοποιήσεις να αφορούν στις υπηρεσίες καθαρισμού βάσει του CPV της διακήρυξης ...-Υπηρεσίες καθαρισμού κτιρίων.

2. Επειδή, με την 5-1-2022 παρέμβαση η εταιρία «...» παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της ανωτέρω διακήρυξης.

3. Επειδή, έχει κατατεθεί, δεσμευθεί και πληρωθεί το νόμιμο

Αριθμός απόφασης: 212/2022

παράβολο κατά το άρθρο 363 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του Π.Δ. 39/2017 (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ...), ποσού 2.016,13€.

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης του και του χρόνου αποστολής δημοσίευσής του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4412/2016 και στη δικαιοδοσία της Α.Ε.Π.Π. και συνεπώς παραδεκτώς κατά τούτο ασκείται η εν λόγω προδικαστική προσφυγή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π.

5. Επειδή, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή έχει κατατεθεί εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 4 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 (περ. γ'), δοθέντος ότι η προσβαλλόμενη διακήρυξη δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 17-12-2021, η προσφεύγουσα δηλώνει με την προσφυγή της ότι έλαβε γνώση στις 24-12-2021, η δε εξεταζόμενη προσφυγή ασκήθηκε στις 28-12-2021.

6. Επειδή με τις με αριθμό 3304/2021 και 143/2022 Πράξεις της Προέδρου του 1^{ου} Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγήτρια και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

7. Επειδή, το έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας στοιχειοθετείται στο γεγονός ότι, ως αυτή δηλώνει στην υπό εξέταση προσφυγή της, καίτοι δραστηριοποιείται με επιτυχία στον τομέα της παροχής υπηρεσιών καθαριότητας προς το δημόσιο και προς τα Νοσοκομεία, εκτελώντας ή έχοντας εκτελέσει πλήρως, εμπροθέσμως και προσηκόντως δημόσιες συμβάσεις, εντούτοις στην εξεταζόμενη περίπτωση οι προσβαλλόμενοι με την προσφυγή όροι της διακήρυξης εμποδίζουν τη συμμετοχή της στον προκηρυχθέντα διαγωνισμό και δηλώνει ότι προτίθεται να συμμετάσχει στον επίδικο διαγωνισμό με ρητή επιφύλαξη.

8. Επειδή, το ΓΝ ... προκήρυξε ανοικτό δημόσιο ηλεκτρονικό διαγωνισμό άνω των ορίων με τη διακήρυξη με αρ. πρωτ. ... για την ανάθεση της σύμβασης 'ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΚΤΙΡΙΩΝ' για τις ανάγκες του νοσοκομείου ..., με CPV ..., η οποία έλαβε Αριθμό Συστήματος ΕΣΗΔΗΣ ... και ΑΔΑΜ ...2021-12-17. Η διάρκεια της σύμβασης ορίστηκε σε δώδεκα μήνες και η προϋπολογισθείσα αξία της ανέρχεται στο ποσό των 403.225,80€ πλέον του αναλογούντος ΦΠΑ και του δικαιώματος προαίρεσης για ένα επιπλέον

Αριθμός απόφασης: 212/2022

έτος. Κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής. Η προκήρυξη της διακήρυξης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις 10-12-2021 στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έλαβε στις 15-12-2021 αρ. δημοσίευσης .... Καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 17-1-2022 και ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών η 21-1-2022. Με την υπ' αρ. Α 14/5-1-2022 απόφαση της ΑΕΠΠ ανεστάλη η πρόοδος της διαγωνιστικής διαδικασίας έως την έκδοση απόφασης από την ΑΕΠΠ επί της εξεταζόμενης προδικαστικής προσφυγής.

9. Επειδή, με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα εταιρία βάλλει κατά της ανωτέρω με αρ.... διακήρυξης, επικαλούμενη τα εξής: Ως προς τη ζητούμενη από τη διακήρυξη Βεβαίωση 10012 για την Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το βρετανικό πρότυπο BS 10012:2017 έχει ως πεδίο εφαρμογής τη «δημιουργία ενός συστήματος διαχείρισης των προσωπικών δεδομένων» (<https://www.../en-gb/campaigns/...-and-iso-...-solutions>). Και το εν λόγω πρότυπο *«μπορεί να εφαρμοστεί στον οποιοδήποτε οργανισμό [...] προκειμένου να εκδηλώνεται [...] ότι τα προσωπικά δεδομένα συλλέγονται, αποθηκεύονται, επεξεργάζονται [...] με έναν ασφαλή τρόπο»*. Το BS 10012:2017 αποτελεί πρότυπο που αφορά ειδικώς στην προστασία προσωπικών δεδομένων (άμεσων και έμμεσων) σε ένα πλήρες και λειτουργικό Σύστημα Διαχείρισής τους. Αποβλέπει στο να διασφαλίσει ειδικώς τα προσωπικά δεδομένα τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης εμπιστευτικότητας (και όχι εν γένει δεδομένα πληροφοριακού χαρακτήρα), οι επιπτώσεις από την παραβίαση και διαρροή των οποίων είναι δυσμενέστερες συγκριτικώς προς οποιαδήποτε παραβίαση πληροφοριακού συστήματος. Ωστόσο, εν προκειμένω, κατά την προσφεύγουσα, δεν περιέρχονται σε γνώση του αναδόχου της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας σε νοσοκομείο, στο πλαίσιο της παροχής της υπηρεσίας του, προσωπικά δεδομένα ασθενών των νοσοκομείου, ούτε έχει πρόσβαση σε αυτά. Και τούτο, διότι κατά την άσκηση του έργου των καθαριστών, δεν προκύπτει ότι υπάρχει λόγος ή επιβάλλεται για ιατρικούς ή άλλους λόγους το προσωπικό του αναδόχου να λαμβάνει γνώση ποιοι ασθενείς νοσηλεύονται στους θαλάμους νοσηλείας, ούτε από τι

Αριθμός απόφασης: 212/2022

πάσχουν, ούτε σε ποιους διενεργούνται εξετάσεις στα εξεταστήρια ή ιατρικές πράξεις στα χειρουργεία και αλλού και τι είδους, παρά μόνον αν η αναθέτουσα αρχή δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Κανονισμού, με κίνδυνο τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών να μπορούν να περιέλθουν σε γνώση τρίτων, χωρίς λόγο. Κατά την προσφεύγουσα, το υπό ανάθεση έργο καθαριότητας είναι απολύτως σύνηθες και τυπικό και δεν εμφανίζει καμία ιδιαιτερότητα όσον αφορά την προστασία προσωπικών δεδομένων, σε σχέση ιδιαίτερος με τις αναλυτικώς περιγραφόμενες ανωτέρω εργασίες καθαριότητας. Σε κάθε περίπτωση, από τα ανωτέρω περιγραφόμενα καθήκοντα και υποχρεώσεις του προσωπικού δεν προκύπτει ότι περιέρχονται σε γνώση του αναδόχου της σύμβασης προσωπικά δεδομένα ασθενών των νοσοκομείου, τα οποία μάλιστα χρήζουν ιδιαίτερης εμπιστευτικότητας, ούτε ότι έχει πρόσβαση σε αυτά. Κατά την προσφεύγουσα, η απαίτηση ο υποψήφιος συμμετέχων για την προκηρυσσόμενη σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο νοσοκομείο να διαθέτει και να προσκομίζει βεβαίωση της ασφάλειας πληροφοριών, δεν είναι αναγκαία για την επιτυχή και απρόσκοπτη παροχή της υπηρεσίας του, η σχετική δε απαίτηση της διακήρυξης είναι δυσανάλογη με το αντικείμενο της σύμβασης και ικανή να αποτρέψει επαρκείς κατά τα λοιπά υποψηφίους να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό, κατά παράβαση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας του ανταγωνισμού. Οι εν λόγω απαιτήσεις, κατά την προσφεύγουσα, υπερβαίνουν τα άκρα όρια της διακριτικής ευχέρειας που θέτουν στις αναθέτουσες αρχές, ως και οι οικείες διατάξεις των άρθρων 18 παρ. 1 & 75 παρ. 1 & 4 Ν. 4412/2016, καθώς είναι προδήλως ασύμβατες, υπερβολικές και μη συνάδουσες - άλλως δυσανάλογες - προς το αντικείμενο της σύμβασης και επ' ουδενί δικαιολογείται από τη φύση και το σκοπό αυτής. Η εν λόγω απαίτηση, κατά την προσφεύγουσα, καθιστά τη διαδικασία διαβλητή, αφού «φωτογραφίζει» συγκεκριμένες εταιρείες του χώρου, περιορίζοντας υπέρμετρα και αναιτιολόγητα το πεδίο των δυναμένων να συμμετάσχουν και τελώντας σε πλήρη αντίθεση με την ισχύουσα νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων. Ουδέν στοιχείο εντός της διακήρυξης ή των λαμβανομένων υπόψη διατάξεων και δεδομένων, προκειμένου για την έκδοσή της, οδηγεί σε κάποιο λογικό συμπέρασμα σχετικά με την αιτιολογική βάση, για την οποία

Αριθμός απόφασης: 212/2022

τίθεται ο εν λόγω περιορισμός. Νομολογιακά, οι τυχόν παρεκκλίσεις από τις κείμενες διατάξεις και τα πρότυπα διακηρύξεων, τα οποία υφίστανται, εγκεκριμένα από την αρμόδια Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, θα πρέπει να είναι ανεκτές ως προς την τυχόν παραβίαση των όρων του ανταγωνισμού, μη φωτογραφικές, αιτιολογημένες και ισορροπημένες, ως προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Επομένως, ανεπίτρεπτα, κατά την προσφεύγουσα, η αναθέτουσα αρχή, εκ προοιμίου δημιουργεί το πλαίσιο, βάσει του οποίου, δύναται να υποπτεύεται, να γνωρίζει ή να προδιαγράφει τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό, θέτοντας αποκλεισμούς και προωθώντας συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Δεν συγχωρείται δε καμία δικαιολογία, κατά την προσφεύγουσα, διότι οι αθροιστικά τεθειμένες με ρήτρα αποκλεισμού απαιτήσεις δεν βρίσκονται σε αναλογία με το έργο που δημοπρατείται, και εισάγουν διακρίσεις στην αντιμετώπιση υποψηφίων προμηθευτών. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, η εφαρμογή τους μπορεί να ερμηνευθεί ως προσπάθεια δημιουργίας συνθηκών ολιγοπωλίου, το οποίο βλάπτει το δημόσιο συμφέρον, αφού ευθέως αντίκειται στον ελεύθερο και ανόθευτο ανταγωνισμό, που νομίμως πρέπει οι δημόσιοι διαγωνισμοί να προάγουν. Η προσφεύγουσα επίσης προβάλλει παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της υποχρεωτικής αιτιολόγησης των βλαπτικών πράξεων. Κατά την προσφεύγουσα, ο εν λόγω όρος της διακήρυξης θα γινόταν αντιληπτός και θα επιτελούσε κάποιο σκοπό στην περίπτωση που το δημοπρατούμενο έργο ήταν εξειδικευμένο, πρωτότυπο και τεχνικά δυσχερές, με τους παράγοντες της επαγγελματικής πιστοποίησης, να επηρεάζουν άμεσα, ευθέως και πρακτικά την εκτελούμενη σύμβαση. Στην προκείμενη περίπτωση, κάτι τέτοιο ούτε μνημονεύεται, ούτε αναλύεται στη διακήρυξη, καθόσον αφορά μια συνήθη εκτέλεση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, αντίστοιχη με οποιαδήποτε άλλη, υπό τις κρατούσες συνθήκες. Τεχνικώς δεν παρουσιάζει καμία απολύτως ιδιαιτερότητα. Ανάλογα έργα εκτελούνται σε μεγάλο αριθμό σε όλες τις πόλεις της Ελλάδος, χωρίς ποτέ να ζητείται από τις διακηρύξεις η απόδειξη εμπειρίας ή η προσκόμιση από τους διαγωνιζόμενους πρόσθετων δικαιολογητικών τεχνικών και οικονομικών προσόντων. Το κύριο τεχνικό αντικείμενο του έργου είναι ο προσήκων και αποδεκτός τρόπος καθαριότητας υπό τις κρατούσες

Αριθμός απόφασης: 212/2022

συνθήκες, που πρόκειται για εργασία πανομοιότυπη τεχνικά σε οποιαδήποτε πόλη και αν εκτελείται. Κατά μείζονα δε λόγο, δεν το καθιστά ειδικό κατά τη σχετική έννοια του νόμου. Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός αυτό προκαλεί εντύπωση ενόψει του δεδομένου ότι αντίστοιχη «φωτογραφική» και περιοριστική απαίτηση ευλόγως και ορθώς δεν περιελήφθη σε άλλες, αντιστοίχου αντικειμένου, διακηρύξεις της ίδιας περιόδου και του ίδιου αντικειμένου.

10. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με το υπ' αρ.πρωτ. ... έγγραφό της, το οποίο ανήρτησε στο ΕΣΗΔΗΣ στις 7-1-2022, απέστειλε τις απόψεις της επί της ανωτέρω προσφυγής. Με τις απόψεις αυτές η αναθέτουσα αρχή προς απόρριψη της εξεταζόμενης προδικαστικής προσφυγής προέβαλε τα ακόλουθα: Η ζητούμενη από τη διακήρυξη Βεβαίωση στα πρότυπα του BS 10012 παρέχει ένα πλαίσιο με ορθές πρακτικές για την επίτευξη, διατήρηση και τη βελτίωση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Το πλαίσιο επιτρέπει την διαχείριση των κινδύνων για την ιδιωτικότητα των υποκειμένων προσωπικών δεδομένων με την εφαρμογή κατάλληλων πολιτικών, διαδικασιών και ελέγχων. Ως εκ τούτου, κατά την αναθέτουσα αρχή, είναι καθόλα επιθυμητό στη παροχή υπηρεσιών καθαριότητας διότι κατά την εκτέλεση του έργου ο ανάδοχος, καθώς και ο φορέας που διενεργεί τον διαγωνισμό καλούνται να ανταλλάξουν σχετικές πληροφορίες όπως ονόματα και προσωπικά στοιχεία του προσωπικού, ημέρες και ώρες εργασίας, βάρδιες εργαζομένων κλπ. Στην εν λόγω διακήρυξη «2.2.7 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» σελ.14 αναφέρεται ότι : *"Ο προσφέρων πρέπει να επισυνάψει στη συγκεκριμένη ενότητα της τεχνικής προσφοράς του και τα αντίστοιχα πιστοποιητικά σειράς ISO κάθε πιστοποιητικό ποιότητας που αφορά την συγκεκριμένη υπηρεσία. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από φορείς διαπιστευμένους από ισοδύναμους Οργανισμούς διαπίστευσης, εδρεύοντες και σε άλλα κράτη μέλη Επίσης, κάνει δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την*

Αριθμός απόφασης: 212/2022

προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.» Επίσης στο Ν.4412/2016 άρθρο 82 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν. 4782/2021(ΦΕΚ 36 Α) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις, για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία.11) προβλέπονται «Τα Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» (άρθρο 62 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) είναι στην διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να το απαιτήσει ως εκ τούτου δεν μπορεί να χαρακτηριστεί η απαίτηση ως φωτογραφική. Στην ιστοσελίδα της «Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ» και ειδικότερα στα ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΕΥΧΗ & ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ — ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ- ΣΤΟ ΑΡΧΕΙΟ «ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ» αναφέρεται στην παράγραφο VI. "Η Αναθέτουσα Αρχή έχει υποχρέωση να λαμβάνει κάθε εύλογο μέτρο για τη διασφάλιση του απόρρητου και της ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων και της προστασίας τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση από οποιονδήποτε και κάθε άλλης μορφή αθέμιτη επεξεργασία.". Σημειώνεται ότι το αντικείμενο του ISO 27001:2013 "Σύστημα Διαχείρισης Ασφάλειας Πληροφοριών" για το οποίο γίνεται η προδικαστική προσφυγή, καθώς και την αριθ. 301/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ, την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα εταιρεία «...», αφορά ευρύτερο κομμάτι δεδομένων που προστατεύονται, καθώς εφαρμόζεται για όλα τα επιχειρησιακά δεδομένα του οργανισμού και όχι μόνο τα Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα, την προστασία των οποίων απαιτεί ο Γενικός Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων. Τέλος, κατόπιν έρευνας της αναθέτουσας αρχής στο ΚΗΜΔΗΣ, το προαναφερόμενο πιστοποιητικό ζητείται στους διαγωνισμούς καθαριότητας και άλλων Νοσοκομείων, ενδεικτικά: Γ.Ν ..., Διακήρυξη ..., ημερομηνία διαγωνισμού 3/11/2021, σελ. 71 της διακήρυξης, Γ.Ν. ..., διακήρυξη ..., ημερομηνία διαγωνισμού 22/01/2021, σελ. 27 της διακήρυξης, Γ.Ν. ... διακήρυξη ... ημερομηνία διαγωνισμού 15/02/2022, σελ. 70 της διακήρυξης και ... , διακήρυξη ..., ημερομηνία διαγωνισμού 13/12/2021, σελ. 29 της διακήρυξης. Κατά την αναθέτουσα

Αριθμός απόφασης: 212/2022

αρχή, στο Νοσοκομείο ... υπηρετούν (30) τριάντα άτομα με ατομικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου (ΣΟΧ1), οι οποίες με τις διατάξεις του άρθρου 28 του Ν.4865/2021 (ΦΕΚ 238/τΑ/04-12- 2021 " Οι συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, που έχουν υλοποιηθεί βάσει των άρθρων 21 του ν. 2190/1994 (Α' 28), 10 του ν. 3329/2005 (Α' 81), ένατου, παρ. 20α του ν. 4057/2012 (Α1 54), 63 του ν. 4430/2016 (Α' 205), όγδοου του ν. 4506/2017 (Α' 191), 3 του ν 4542/2018 (Α1 95), 13 του ν. 4647/2019 (Α1 204) και 17 της παρ. 3 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α1 55), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν 4682/2020 (Α1 76), με τις οποίες έχει προσληφθεί προσωπικό που υπηρετεί στην Κεντρική Υπηρεσία και τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου Υγείας στους τομείς φύλαξης, σίτισης και καθαριότητας, δύνανται, με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου φορέα, να παραταθούν έως τις 31.3.2022, εκτός αν ολοκληρωθούν νωρίτερα οι διαδικασίες σύναψης σχετικών συμβάσεων, που βρίσκονται σε εξέλιξη, αναφορικά με τις ανάγκες αυτές.

11. Επειδή, η εταιρία «...» με την από 5-1-2022 νομοτύπως και εμπροθέσμως, κατόπιν της από 29-12-2021 κοινοποίησης της προσφυγής, παρέμβασή της υπέρ του κύρους της προσβαλλόμενης διακήρυξης, μετ' εννόμου συμφέροντος, αφού με την παρέμβασή της δηλώνει ότι προτίθεται να λάβει μέρος στον εξεταζόμενο διαγωνισμό αποδεχόμενη πλήρως όλους τους όρους της προσβαλλόμενης διακήρυξης, επικαλείται προς απόρριψη της άνω προσφυγής τα ακόλουθα: Κατά την παρεμβαίνουσα, η προσφεύγουσα προβάλλει αιτιάσεις κατά όρου της διακήρυξης χωρίς να εξειδικεύει ειδικώς τη ζημία που της προκαλείται και τον τρόπο που αποκλείει τη συμμετοχή της. Η γενική αναφορά ότι το πρότυπο του άρθρου 2.2.7 της διακήρυξης αντίκειται στη νομοθεσία και δεν συνδέεται με την παροχή των επίμαχων υπηρεσιών, δεν υποκαθιστά την υποχρέωση εξειδίκευσης του λόγου που την εμποδίζει να συμμετάσχει στον διαγωνισμό. Δηλαδή, δεν αναφέρει ότι δεν κέκτηται το ζητούμενο πρότυπο. Περαιτέρω, και σε κάθε περίπτωση, και αληθών υποτιθέμενων των λόγων, η προσφεύγουσα έχει δυνατότητα συμμετοχής στον επίδικο διαγωνισμό με τη στήριξη στις ικανότητες τρίτου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 78 του ν. 4412/2016. Με τα δεδομένα αυτά, κατά την παρεμβαίνουσα, η υπό κρίση αίτηση πρέπει πρωτίστως να απορριφθεί λόγω

Αριθμός απόφασης: 212/2022

ελλείψεως εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο της προσφεύγουσας. Με το περιεχόμενο αυτό, ο λόγος της δεν θεμελιώνει έννομο συμφέρον προσβολής της διακήρυξης γιατί δεν προσδιορίζει τη βλάβη που υφίσταται από τον όρο αυτό. Ως προς τον προβαλλόμενο λόγο προσφυγής, η παρεμβαίνουσα προβάλλει ότι η υποχρέωση των διαγωνιζομένων να διαθέτουν πρότυπο, ειδικώς ως προς τα προσωπικά δεδομένα, για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων εντάσσεται στην ανάγκη της αναθέτουσας αρχής να προστατεύσει τα ιδιαίτερα προσωπικά δεδομένα από όλους όσους δυνητικά διαθέτουν πρόσβαση και στα δεδομένα αυτά. Έτσι η πρόβλεψη κατοχής πιστοποιητικού διασφάλισης ποιότητας συστήματος, τόσο για τη διαχείριση της ασφάλειας των πληροφοριών, όσο και ειδικώς των προσωπικών δεδομένων αποτελεί προϋπόθεση για την γενικότερη συμμόρφωση του νοσοκομείου στις απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (G.D.P.R.), στην οποία συμμορφώθηκε η Ελλάδα με τον ν. 4624/2019, που καθιερώνει την υποχρέωση της ειδικής μέριμνας στα νοσοκομεία και όσον αφορά τους διαγωνισμούς που διενεργούν, να συμβάλλουν και να εγγυηθούν την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των ασθενών τους, στα οποία (προσωπικά δεδομένα), λόγω της υπηρεσίας που προκηρύσσεται και την οποία θα παρέχει ο ανάδοχος, ο τελευταίος, κατ' αντικειμενική κρίση, έχει πρόσβαση. Κατά την παρεμβαίνουσα, πρακτικά οι καθαριστές/καθαρίστριες που θα έχουν πρόσβαση στους θαλάμους ασθενών και άλλους χώρους του νοσοκομείου όπως γραφεία ιατρών, προϊσταμένων και λοιπών χώρων, προφανώς και λαμβάνει εξ αντικειμένου γνώση προσωπικών δεδομένων ασθενών, που σχετίζονται με αυτόν. Συνεπώς, κατά την παρεμβαίνουσα, η βεβαίωση συμμόρφωσης στο σύστημα προσωπικών δεδομένων, συνιστά αντικειμενική απόδειξη ασφαλούς διαχείρισης των πληροφοριών αυτών, σε συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του κανονισμού εκ μέρους του νοσοκομείου και του αναδόχου, που παρέχει τις ειρημένες υπηρεσίες και η οποία ενεργεί προσθετικά στις ήδη υφιστάμενες και ακολουθούμενες εκ μέρους του πρακτικές για την τήρηση των όρων του ίδιου κανονισμού με ίδια μέσα και διαδικασία (DPO κ.λπ.). Με τα δεδομένα αυτά, και κατά την έννοια της αρχής της αναλογικότητας, η θέσπιση της εν λόγω καταλληλότητας δεν τίθεται

Αριθμός απόφασης: 212/2022

δυσανάλογα και περιοριστικά σε σχέση με το τελικώς επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, ως η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται. Και τούτο, διότι, ο ορισμός ενός ελάχιστου επιπέδου κριτηρίων τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας ενισχύει την ασφάλεια του δικαίου στην υπό σύναψη σύμβαση και περιορίζει τον κίνδυνο κατά την εκτέλεσή της. Για τον ίδιο λόγο, και δεν είναι τυχαίο, ότι ενώ με τις προηγούμενες κοινοτικές οδηγίες, η επιβολή προτύπων προβλεπόταν σε ορισμένες δημόσιες συμβάσεις με την τελευταία 2014/24/Ε.Ε., τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης προβλέπονται σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις. Κατά την παρεμβαίνουσα, η απαίτηση της διακήρυξης για το ανωτέρω ISO και πρότυπο, συνδέεται αιτιωδώς με το αντικείμενο της σύμβασης που θα συναφθεί, καθόσον ενισχύει την προστασία των προσωπικών δεδομένων των ατόμων που βρίσκονται στο χώρο του νοσοκομείου. Η επίδικη πρόβλεψη της διακήρυξης συνδέεται και είναι ανάλογη με το αντικείμενο της σύμβασης, ως επικαλείται η παρεμβαίνουσα, καθόσον για την παροχή των υπηρεσιών, ο ανάδοχος θα πρέπει να διαθέτει ένα ελάχιστο επίπεδο προσόντων και ικανοτήτων, προκειμένου να ανταποκριθεί με συνέπεια και επιτυχία στις ανάγκες του έργου που αναλαμβάνει με την εκτέλεση της σύμβασης και ως εκ τούτου η προσβαλλόμενη πρόβλεψη της διακήρυξης δεν αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας ενόψει και των προφανών σκοπών δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετούνται με αυτήν.

12. Επειδή, κατ' εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν.4412/2016 εμπρόθεσμα και παραδεκτά η προσφεύγουσα εταιρία κατέθεσε μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ στις 11-1-2022 σχετικό Υπόμνημά της, προβάλλουσα τα εξής: Δεν είναι σαφές ποια ακριβώς δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του προσωπικού (και όχι γενικόλογα πληροφορίες) που έχει στην κατοχή του ο ανάδοχος θα παραδίδονται στην αναθέτουσα αρχή και ποια θα λαμβάνονται από αυτήν και για ποιο λόγο η ανταλλαγή αυτή εμπίπτει στο πεδίο προστασίας του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 ή του οικείου εθνικού νομικού πλαισίου. Αντιθέτως, η «ανταλλαγή των πληροφοριών» δεν αποτελεί για τον ανάδοχο επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ως υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Κατά την προσφεύγουσα, ο ανάδοχος δεν θα προβεί σε κανενός είδους επεξεργασία

Αριθμός απόφασης: 212/2022

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του Κανονισμού. Ακόμα και αν ήθελε θεωρηθεί ότι και ο ανάδοχος, *quod non*, θα προβαίνει σε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της επίμαχης σύμβασης, η απαίτηση της Διακήρυξης για κατοχή και προσκόμιση του Πιστοποιητικού BS 10012:2017 παραμένει δυσανάλογη και φωτογραφική, καθότι αποτελεί πρότυπο που αποβλέπει στο να διασφαλίσει ειδικώς τα προσωπικά δεδομένα τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης εμπιστευτικότητας και όχι εν γένει δεδομένα πληροφοριακού χαρακτήρα. Κατά την προσφεύγουσα, από τη σχετική διατύπωση του Πρότυπου Τεύχους Διακήρυξης της ΕΑΑΔΗΣΥ προκύπτει ότι η αναθέτουσα αρχή υπέχει την κύρια και βασική ευθύνη για τη λήψη κάθε εύλογου μέτρου για τη διασφάλιση του απόρρητου και της ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων και της προστασίας τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση από οποιονδήποτε και κάθε άλλης μορφή αθέμιτη επεξεργασία. Σχετικά με τον ισχυρισμό της αναθέτουσας αρχής: «*Τέλος, κατόπιν έρευνας μας στο ΚΗΜΔΗΣ, το προαναφερόμενο πιστοποιητικό ζητείται στους διαγωνισμούς καθαριότητας και άλλων Νοσοκομείων, ενδεικτικά: Γ.Ν ..., Διακήρυξη ..., ημερομηνία διαγωνισμού 3/11/2021, σελ 71 της διακήρυξης Γ.Ν. ..., διακήρυξη ..., ημερομηνία διαγωνισμού 22/01/2021, σελ 27 της διακήρυξης, Γ.Ν. ... διακήρυξη 11/2021 ημερομηνία διαγωνισμού 15/02/2022, σελ. 70 της διακήρυξης, Γ.Ν ..., διακήρυξη ..., ημερομηνία διαγωνισμού 13/12/2021, σελ.29 της διακήρυξης.*» επισημαίνεται από την προσφεύγουσα ότι είναι απορριπτέος ως άνευ έννομης επιρροής καθόσον, ενόψει της αρχής της αυτοτέλειας που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς, ουδεμία σημασία έχουν τα συμβάντα σε άλλους διαγωνισμούς της ίδιας ή άλλης υπηρεσίας (ΣτΕ 4099/2010, ΕΑ 1239/2010, 177/2010, 1072/2009, 109/2008, 1297/2007, 805/2007, 318/2006, 752/2004, 436/2003 κ.α.). Η απαίτηση για κατοχή και προσκόμιση του προτύπου BS 10012:2017 για διαγωνισμό καθαριότητας προσκρούει αντικειμενικά στις πάγιες και ενωσιακής προέλευσης δικαιοκτικές αρχές της αναλογικότητας, της χρηστής διοίκησης και του ελεύθερου ανταγωνισμού, και σε κάθε περίπτωση οι αποφάσεις άλλων αναθετουσών Αρχών ουδόλως δεσμεύουν την ΑΕΠΠ. Όσον αφορά στην παρέμβαση της εταιρίας «...» και δη το έννομο συμφέρον της για την άσκηση

Αριθμός απόφασης: 212/2022

της σχετικής παρέμβασής της, η προσφεύγουσα, επικαλούμενη τις διατάξεις των άρθρων 362 παρ. 3 του Ν.4412/2016 και 7 του ΠΔ 39/2017, υποστηρίζει η υπό κρίση παρέμβαση ασκείται υπέρ της διατηρήσεως του προσβαλλόμενου όρου της διακήρυξης από οικονομικό φορέα που, αν και φέρεται κατά δήλωσή του προτιθέμενος να συμμετάσχει στο εν θέματι διαγωνισμό, ωστόσο δεν έχει ακόμα συμμετάσχει. Δεδομένου όμως ότι το έννομο συμφέρον του παρεμβαίνοντος δεν διαφέρει εν γένει με το έννομο συμφέρον του προσφεύγοντος (βλ. και Στασινόπουλος Μ., Δίκαιο των Διοικητικών Διαφορών, σελ 245) παρέπεται ότι η απαιτούμενη βλάβη του παρεμβαίνοντος θα πρέπει να συνδέεται με το διατακτικό, η δε «ζημία από την ακύρωση» δεν είναι αποφαιτική διατύπωση του «οφέλους από την ισχύ της πράξης». Περαιτέρω, κατά την προσφεύγουσα, ως προς τις κανονιστικές πράξεις κρίσιμη αναφορικά με τον αντικειμενικό τρόπο καθορισμού του εννόμου συμφέροντος είναι η υπαγωγή του τρίτου στο ρυθμιστικό πεδίο εφαρμογής της πράξης οπότε εν προκειμένω, λόγω μη συμμετοχής - τουλάχιστον ακόμη κατά τον κρίσιμο χρόνο - της παρεμβαίνουσας στη διαγωνιστική διαδικασία, που θα της προσέδιδε, καταρχήν το status του συμμετέχοντος, και μη αυταπόδεικτης επικληθείσας και σαφώς διαφαινόμενης βλάβης από την ακύρωση του προσβαλλόμενου όρου της διακήρυξης, η παρέμβαση κρίνεται απορριπτέα άνευ εννόμου συμφέροντος. Μη επαρκής κρίνεται, επίσης, η επί τη βάσει του μελλοντικού και αμφίβολου οφέλους που επικαλείται η παρεμβαίνουσα αναφερόμενη στο διαμορφούμενο στα πλαίσια της διενέργειας ανταγωνισμό («σε περίπτωση αποδοχής της ασκηθείσης ως άνω προδικαστικής προσφυγής, η προσφεύγουσα αποκτά αντιανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι της ημετέρας εταιρείας.», σελ. 4 της παρέμβασης), απόπειρα θεμελίωσης εννόμου συμφέροντος. Εν προκειμένω, κατά την προσφεύγουσα, η υπό κρίση παρέμβαση ασκείται απαραδέκτως και χωρίς έννομο συμφέρον, δεδομένου ότι η παρεμβαίνουσα δεν έχει ακόμα καταθέσει, ούτε φυσικά είναι απολύτως βέβαιο και νομοτελειακά δεδομένο ότι θα καταθέσει προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, και, επομένως, δεν ανήκει στον κύκλο των προσώπων των οποίων τα συμφέροντα επηρεάζονται από την υπό κρίση προσφυγή. Όπως, εξάλλου, έχει παγίως κριθεί «η συμμετοχή σε διαδικασία συνάψεως δημοσίας συμβάσεως μπορεί, κατ' αρχήν, να

Αριθμός απόφασης: 212/2022

αποτελέσει εγκύρως, προϋπόθεση η οποία πρέπει να συντρέχει ώστε να μπορεί το συγκεκριμένο πρόσωπο να δικαιολογήσει την ύπαρξη συμφέροντος για τη σύναψη της συγκεκριμένης συμβάσεως» (βλ. σχετικά την απόφαση ΔΕΕ με αρ. C - 230/02, Grossmann Air Service, σκ. 27) και συνεπώς να παρέμβει υπέρ της διατήρησης ισχύος των επίμαχων όρων της διακήρυξης. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, απαραδέκτως ασκείται εν προκειμένω η παρέμβαση της εταιρείας ... και είναι ως εκ τούτου απορριπτέα (βλ. ΣΤΕ 2521/2004). Κατά την προσφεύγουσα, αντίθετα με τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας, το έννομο συμφέρον της (προσφεύγουσας) για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής εξειδικεύεται επαρκώς. Είναι δε παντελώς παράλογο, κατ' αυτήν, να καταφεύγει στην άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της υποχρέωσης κατοχής του προτύπου BS 10012, παρότι το έχει στην κατοχή της. Αν αυτό ήταν αληθές, η εταιρεία μας προφανώς και δεν θα προέβαινε στην άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, καταβάλλοντας αχρείαστες δαπάνες (παράβολο και δικηγορική αμοιβή), αλλά θα συμμετείχε ακωλύτως στον εν θέματι διαγωνισμό. Περαιτέρω, αναφορικά με τον ισχυρισμό της παρεμβαίνουσας (σελ. 8) ότι «η προσφεύγουσα έχει δυνατότητα συμμετοχής στον επίδικο διαγωνισμό με τη στήριξη στις ικανότητες τρίτου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 78 του ν. 4412/2016.», η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η ανάληψη μιας συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης συνιστά μια ειδικότερη επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία αυτονόητα προϋποθέτει ότι ο ανάδοχος λαμβάνει ένα πλήθος επιμέρους υπηρεσιών και προϊόντων από πλήθος τρίτων, ώστε ο ίδιος ο ανάδοχος να μπορεί να ασκεί τη δραστηριότητά του. Άλλες εξ αυτών είναι αυτονόητες για την ίδια την εν γένει οργανωτική λειτουργία του, άνευ της οποίας δεν μπορεί να εκτελεστεί και καμία επιμέρους δραστηριότητά του (όπως επί παραδείγματι η λογιστική υποστήριξη, η μίσθωση γραφείων έδρας κλπ) και άλλες συνεχονται εμμέσως με την εκ μέρους του αναδόχου δυνατότητα εκτέλεσης του συμβατικού αντικειμένου, υπό την έννοια ότι παρέχουν στον ανάδοχο τη δυνατότητα να μπορεί ο ίδιος να εκτελεί κάθε επιμέρους δραστηριότητα του συμβατικού αντικειμένου και αν δεν τις λάβει, δεν θα μπορεί εκείνος να λειτουργεί και να εκτελεί εν όλω ή να εκτελεί τεχνικά ορθά ή νομίμως, τη σύμβαση (επί παραδείγματι η αγορά πρώτων υλών και κάθε είδους αναλωσίμων για την

Αριθμός απόφασης: 212/2022

εκτέλεση της σύμβασης, η παροχή πιστοποίησης περί τήρησης περιβαλλοντικών και ποιοτικών προτύπων ως προς την επίμαχη δραστηριότητα, η ασφάλιση οχημάτων και τεχνικών μέσων και η παροχή ασφάλισης αστικής ευθύνης ως προς την επίμαχη δραστηριότητα, όπως στην προκείμενη σύμβαση, ο καθαρισμός των τεχνικών μέσων και οχημάτων που θα χρησιμοποιηθούν, ομοίως όπως στην προκείμενη σύμβαση, η αγορά ανταλλακτικών, λιπαντικών και καυσίμων οχημάτων και τεχνικών μέσων όπως σε κάθε περίπτωση που χρησιμοποιούνται εν γένει μεταφορικά μέσα κάθε είδους, η λήψη υπηρεσιών συντήρησης τεχνικών μέσων όπως σε κάθε περίπτωση που χρησιμοποιούνται εν γένει τεχνικά μέσα κλπ). Είναι προφανές ότι όλοι οι παραπάνω απροσδιόριστοι τρίτοι που παρέχουν όλα τα ανωτέρω στον ανάδοχο δεν είναι δυνατόν να εμπίπτουν ούτε στην έννοια του υπεργολάβου ούτε, καταρχήν, του τρίτου οικονομικού φορέα κατ' άρ. 78 και 307 Ν. 4412/2016, παρά μόνο αν η όποια παραπάνω δραστηριότητα ρητά ορίζεται από τη διακήρυξη ως μέρος του συμβατικού αντικειμένου (οπότε ο τρίτος θα είναι υπεργολάβος) ή το όποιο παραπάνω μέσο, πράγμα, ιδιότητα, δυνατότητα και ικανότητα ομοίως ρητά και συγκεκριμένα ορίζεται από τη διακήρυξη ως κριτήριο επιλογής που πρέπει να συντρέχει στο πρόσωπο του ίδιου του προσφέροντος και τυχόν αναδόχου. Η πιστοποίηση κατά ISO δεν εμφανίζει ούτε «τεχνική δυνατότητα» ούτε «εμπειρία» στο πρόσωπο του τρίτου οικονομικού φορέα, αλλά απλή συμμόρφωση του κατόχου προς τεθέντα πρότυπα και διαδικασίες. Επίσης, στο άρθρο 78 παρ. 1 του νόμου 4412/2016 περιορίζεται ρητά η δυνατότητα προσφυγής σε δάνεια εμπειρία για τα τεχνικά-επαγγελματικά και χρηματοοικονομικά κριτήρια επιλογής. Η Διακήρυξη του επίμαχου διαγωνισμού προβλέπει εξάλλου στο άρθρο 2.2.8.1. Στήριξη στην ικανότητα τρίτων ότι *«οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς.»*, χωρίς να προβλέπει αντίστοιχη δυνατότητα όσον αφορά τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης της παραγράφου 2.2.7 της Διακήρυξης. Επομένως, είναι σαφές ότι τα απαιτούμενα προσόντα διασφάλισης ποιότητας

Αριθμός απόφασης: 212/2022

είναι εξ ορισμού *intuitu personae* στο πρόσωπο του ίδιου του υποψηφίου αναδόχου. Προκύπτει εκ των ανωτέρω ότι η πιστοποίηση περί τήρησης ποιοτικών προτύπων ως προς την επίμαχη δραστηριότητα πρέπει να συντρέχει στο πρόσωπο του υποψήφιου οικονομικού φορέα, ο οποίος δε δύναται να συμμετάσχει στον επίδικο διαγωνισμό στηριζόμενος στις ικανότητες τρίτου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 78 του ν. 4412/2016, εφόσον ο ίδιος θα παράσχει τις επίμαχες υπηρεσίες και άρα ο ίδιος θα πρέπει να είναι πιστοποιημένος ως προς το πρότυπο BS 10012. Επί του ισχυρισμού της παρεμβαίνουσας ότι (σελ. 11 παρέμβασης) «*η πρόβλεψη κατοχής πιστοποιητικού διασφάλισης ποιότητας συστήματος, τόσο για τη διαχείριση της ασφάλειας των πληροφοριών, όσο και ειδικώς των προσωπικών δεδομένων αποτελεί προϋπόθεση για την γενικότερη συμμόρφωση του νοσοκομείου στις απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (G.D.P.R.), στην οποία συμμορφώθηκε η Ελλάδα με τον ν. 4624/2019, που καθιερώνει την υποχρέωση της ειδικής μέριμνας στα νοσοκομεία και όσον αφορά τους διαγωνισμούς που διενεργούν, να συμβάλλουν και να εγγυηθούν την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των ασθενών τους, στα οποία (προσωπικά δεδομένα), λόγω της υπηρεσίας που προκηρύσσεται και την οποία θα παρέχει ο ανάδοχος, ο τελευταίος, κατ' αντικειμενική κρίση, έχει πρόσβαση. Πρακτικά, οι καθαριστές/καθαρίστριες που θα έχουν πρόσβαση στους θαλάμους ασθενών και άλλους χώρους του νοσοκομείου όπως γραφεία ιατρών, προϊσταμένων και λοιπών χώρων, προφανώς και λαμβάνει εξ αντικειμένου γνώση προσωπικών δεδομένων ασθενών, που σχετίζονται με αυτόν.*», η προσφεύγουσα, επικαλούμενη το άρθρο 9 παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, σύμφωνα με το οποίο «*Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό.*» υποστηρίζει ότι τα δεδομένα που αφορούν την υγεία είναι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία σχετίζονται με τη

Αριθμός απόφασης: 212/2022

σωματική ή ψυχική υγεία ενός φυσικού προσώπου, περιλαμβανομένης της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής φροντίδας, και τα οποία αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της υγείας του (άρθρο 4 αρ. 15 Κανονισμού). Ως δεδομένα της υγείας νοούνται και οι πληροφορίες σχετικά με το φυσικό πρόσωπο που συλλέγονται κατά την εγγραφή του για τις υπηρεσίες υγείας και την παροχή αυτών, όπως ένας αριθμός, ένα σύμβολο ή ένα χαρακτηριστικό ταυτότητας που αποδίδεται σε ένα φυσικό πρόσωπο με σκοπό την πλήρη ταυτοποίησή του για σκοπούς υγείας, οι πληροφορίες που προκύπτουν από εξετάσεις ή αναλύσεις σε μέρος ή ουσία του σώματος, μεταξύ άλλων, από γενετικά και βιολογικά δείγματα και κάθε πληροφορία, παραδείγματος χάριν, σχετικά με ασθένεια, αναπηρία, κίνδυνο ασθένειας, ιατρικό ιστορικό, κλινική θεραπεία ή τη φυσιολογική ή βιοϊατρική κατάσταση του υποκειμένου των δεδομένων, ανεξαρτήτως πηγής, παραδείγματος χάριν, από ιατρό ή άλλο επαγγελματία στον τομέα της υγείας, νοσοκομείο, ιατρική συσκευή ή διαγνωστική δοκιμή in vitro (αιτιολογική σκέψη 35 ΓΚΠΔ). Είναι, συνεπώς, παντελώς ανακριβές και αβάσιμο, κατά την προσφεύγουσα, ότι ο ανάδοχος θα προβεί στο πλαίσιο των παρεχόμενων υπηρεσιών καθαριότητας προς το Νοσοκομείο σε οποιαδήποτε επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των ασθενών, κατά την ανωτέρω έννοια. Κατά την προσφεύγουσα, είναι προφανές ότι η παρεμβαίνουσα δεν τεκμηριώνει την ανάγκη κατοχής του προτύπου BS 10012 από τον υποψήφιο ανάδοχο, με τον αόριστο και αλυσιτελώς προβαλλόμενο ισχυρισμό ότι «*οι καθαριστές/καθαρίστριες που θα έχουν πρόσβαση στους θαλάμους ασθενών και άλλους χώρους του νοσοκομείου όπως γραφεία ιατρών, προϊσταμένων και λοιπών χώρων, προφανώς και λαμβάνει εξ αντικειμένου γνώση προσωπικών δεδομένων ασθενών, που σχετίζονται με αυτόν.*».

13. Επειδή, κατά τις διατάξεις του άρθρου 360 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ. 39/2017 ορίζεται ότι: «*1. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου 4412/2016 και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 του*

Αριθμός απόφασης: 212/2022

ανωτέρω νόμου ενδίκων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής». Περαιτέρω, το άρθρο 367 του Ν. 4412/2016 ορίζει ότι: «1. Η ΑΕΠΠ αποφαινεται αιτιολογημένα επί της βασιμότητας των προβαλλόμενων πραγματικών και νομικών ισχυρισμών της προσφυγής και των ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής και, σε περίπτωση παρέμβασης, των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και δέχεται (εν όλω ή εν μέρει) ή απορρίπτει την προσφυγή με απόφασή της... 2. Επί αποδοχής προσφυγής κατά πράξης ακυρώνεται ολικώς ή μερικώς η προσβαλλόμενη πράξη, ενώ επί αποδοχής προσφυγής κατά παράλειψης, ακυρώνεται η παράλειψη και η υπόθεση αναπέμπεται στην αναθέτουσα αρχή για να προβεί αυτή στην οφειλόμενη ενέργεια ...» και η διάταξη αυτή επαναλαμβάνεται και στο άρθρο 18 του Π.Δ. 39/2017.

14. Επειδή, όσον αφορά τον ισχυρισμό της παρεμβαίνουσας ότι η προσφεύγουσα στερείται εννόμου συμφέροντος για την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής διότι στην προσφυγή της δεν εξειδικεύει ειδικώς τη ζημία που της προκαλείται και τον τρόπο που αποκλείει τη συμμετοχή της, τούτος κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος. Τούτο διότι, ως εκτέθηκε και στην ανωτέρω σκέψη 7 της παρούσας, το έννομο συμφέρον της προσφεύγουσας στοιχειοθετείται στο γεγονός ότι, ως αυτή δηλώνει στην υπό εξέταση προσφυγή της, καίτοι αφενός δραστηριοποιείται με επιτυχία στον τομέα της παροχής υπηρεσιών καθαριότητας προς το δημόσιο και προς τα Νοσοκομεία, εκτελώντας ή έχοντας εκτελέσει πλήρως, εμπροθέσμως και προσηκόντως δημόσιες συμβάσεις και αφετέρου καταρχήν προτίθεται να συμμετάσχει στον εξεταζόμενο διαγωνισμό με επιφύλαξη, εντούτοις οι προσβαλλόμενοι με την προσφυγή όροι της διακήρυξης εμποδίζουν τη συμμετοχή της στον προκηρυχθέντα διαγωνισμό με προφανή εξ αυτού του λόγου γι' αυτήν ζημία. Κατά συνέπεια πλήρως και επαρκώς η προσφεύγουσα θεμελίωσε το προσωπικό, άμεσο και ειδικό έννομο συμφέρον της για την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής.

15. Επειδή, όσον αφορά στο δια του Υπομνήματος ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η παρεμβαίνουσα στερείται εννόμου συμφέροντος για την άσκηση της σχετικής παρέμβασής της για τη διατήρηση του κύρους των προσβαλλομένων όρων εκ του λόγου ότι, αν και φέρεται κατά δήλωσή της (η

Αριθμός απόφασης: 212/2022

παρεμβαίνουσα) προτιθέμενη να συμμετάσχει στο εν θέματι διαγωνισμό, ωστόσο δεν έχει ακόμα συμμετάσχει, ούτε είναι απολύτως βέβαιο και νομοτελειακά δεδομένο ότι θα καταθέσει, και, επομένως, δεν ανήκει στον κύκλο των προσώπων των οποίων τα συμφέροντα επηρεάζονται από την υπό κρίση προσφυγή, τούτος κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος, ως κρίθηκε και στην ανωτέρω σκέψη 11 της παρούσας. Τούτο διότι το έννομο συμφέρον τόσο της προσφεύγουσας όσο και της παρεμβαίνουσας στην υπό κρίση περίπτωση κρίνεται καταρχήν με βάση τις δηλώσεις αμφοτέρων ότι - ως εταιρίες που ασχολούνται με την υπό ανάθεση υπηρεσία - προτίθενται να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό. Περαιτέρω, κατά το τεύχος της διακήρυξης η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών είχε ορισθεί για τις η 17-1-2022, ωστόσο με την υπ' αρ. Α14/2022 απόφαση της ΑΕΠΠ, η οποία εκδόθηκε στις 5-1-2022, ανεστάλη έκτοτε η πρόοδος της διαγωνιστικής διαδικασίας, ενώ ούτε η προσφεύγουσα ούτε η παρεμβαίνουσα προκύπτει από τον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού ότι κατέθεσαν προσφορά προ της αναστολής του διαγωνισμού.

16. Επειδή, όσον αφορά στην ουσιαστική βασιμότητα ή μη του προβαλλόμενου λόγου προσφυγής, λεκτέα είναι τα ακόλουθα: Έχει κριθεί ότι απόκειται στην ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να θεσπίζει τους όρους της διακήρυξης και τις προδιαγραφές και απαιτήσεις του τρόπου παροχής των υπό ανάθεση υπηρεσιών με τέτοιο τρόπο, που κατά την κρίση της εξυπηρετεί το συμφέρον της, ωστόσο επιβάλλεται η αποφυγή κάθε ανοικτής ή και συγκεκριμένης διάκρισης και περιορισμού της ελευθερίας και της ισότιμης συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εις βάρος ομάδας προμηθευτών ή έστω και μεμονωμένου προμηθευτή (πρβλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1989, C3/88, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1989, σ. 4035, σκ. 8 και Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-360/89 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή I-1992, σ. 3401, σκ. 11). Ως εκ τούτου, το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής επάρκειας κατά την παροχή των προκηρυσσόμενων υπηρεσιών, όπως αυτή επιτυγχάνεται και προσδιορίζεται δια των προδιαγραφών και απαιτήσεων που απαιτούνται για μια δεδομένη σύμβαση πρέπει να είναι συνδεδεμένο και ανάλογο προς το αντικείμενο της σύμβασης. Τούτο σημαίνει πως θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι απαιτήσεις να

Αριθμός απόφασης: 212/2022

μην υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες της υπό ανάθεση σύμβασης, υπό την έννοια ότι πρέπει να συνίστανται στα αναγκαία και κατάλληλα εκείνα χαρακτηριστικά, για την καλή εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς ωστόσο να βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς τον σκοπό αυτό (Βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 13). Οι αρχές, εξάλλου, της σχετικότητας, αναλογικότητας και αντικειμενικής σύνδεσης των τεχνικών προδιαγραφών με το αντικείμενο και τον σκοπό της σύμβασης πρέπει πάντοτε να ερμηνεύονται και υπό το πρίσμα της προστασίας του αποτελεσματικού, βιώσιμου και ουσιώδους ανταγωνισμού. Κατά συνέπεια, οι προδιαγραφές ενός αγαθού και οι απαιτήσεις εκτέλεσης μιας υπηρεσίας, ακόμη και αν καταρχήν παρίστανται ως θεμιτές, δεν θα πρέπει να διατυπώνονται με τρόπο τέτοιο, ώστε να αποκλείουν υποψηφίους αναδόχους, οι οποίοι υπό άλλη, ομοίως επαρκή για τη διασφάλιση του επιδιωκόμενου σκοπού, διατύπωση, θα μετείχαν, τονώνοντας έτσι τον ανταγωνισμό. Με τα ίδια κριτήρια, τέλος, της σχετικότητας με το αντικείμενο της σύμβασης και της αναλογικότητας πρέπει να επιλέγεται και η υποχρεωτική επί ποινή αποκλεισμού απαίτηση οι διαγωνιζόμενοι να διαθέτουν και να προσκομίζουν πιστοποιητικά διασφάλισης ποιότητας, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διατύπωση του άρθρου 82 του ν. 4412/2016 οι αναθέτουσες αρχές μπορούν και να μην απαιτούν κανένα τέτοιο πιστοποιητικό. Εξάλλου, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ» –εν συντομία «GDPR» εκ του «General Data Protection Regulation»– όπως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ L119/1 της 04.05.2016, θεσπίσθηκε ο νέος «Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων» με άμεση εφαρμογή, δυνάμει του άρθρου 99 «Έναρξη ισχύος και εφαρμογή», σε κάθε Κράτος Μέλος της ΕΕ από τις 25.05.2018, αντικαθιστώντας την Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» (ΕΕ L 281/31 της 23.11.1995, και, την κατ' ενσωμάτωση

Αριθμός απόφασης: 212/2022

αυτής, εθνική νομοθεσία, ήτοι τον ν. 2472/1997 (ΦΕΚ Α΄ 50). Με βάση τον «GDPR», όπως συνοδεύεται από τις αναλυτικές σκέψεις του Προοιμίου 1-173, ιδρύονται νέες και σαφείς υποχρεώσεις για τους υπεύθυνους επεξεργασίας, οι οποίες απορρέουν από τις βασικές αρχές και ιδίως την ενισχυμένη αρχή της διαφάνειας στον τρόπο συλλογής, επεξεργασίας και τήρησης προσωπικών δεδομένων και τη νέα αρχή της λογοδοσίας, σύμφωνα με την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με όλες τις αρχές που διέπουν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, π.χ. μέσω τακτικών ελέγχων ασφαλείας των δικτύων πληροφοριών, παροχή εκπαίδευσης στους χρήστες πληροφοριακών συστημάτων για την ορθή χρήση αυτών (των συστημάτων). Συγκεκριμένα, ο ενωσιακός νομοθέτης ορίζει στο άρθρο 30 «Αρχεία των δραστηριοτήτων επεξεργασίας» ότι (παρ. 1): *«Κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας και, κατά περίπτωση, ο εκπρόσωπός του, τηρεί αρχείο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας για τις οποίες είναι υπεύθυνος. Το εν λόγω αρχείο περιλαμβάνει όλες τις ακόλουθες πληροφορίες: α) το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας του υπευθύνου επεξεργασίας και, κατά περίπτωση, του από κοινού υπευθύνου επεξεργασίας, του εκπροσώπου του υπευθύνου επεξεργασίας και του υπευθύνου προστασίας δεδομένων, β) τους σκοπούς της επεξεργασίας, γ) περιγραφή των κατηγοριών υποκειμένων των δεδομένων και των κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δ) τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους πρόκειται να γνωστοποιηθούν ή γνωστοποιήθηκαν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, περιλαμβανομένων των αποδεκτών σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς, ε) όπου συντρέχει περίπτωση, τις διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή διεθνή οργανισμό, συμπεριλαμβανομένων του προσδιορισμού της εν λόγω τρίτης χώρας ή του διεθνούς οργανισμού και, σε περίπτωση διαβιβάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 49 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, της τεκμηρίωσης των κατάλληλων εγγυήσεων, στ) όπου είναι δυνατό, τις προβλεπόμενες προθεσμίες διαγραφής των διάφορων κατηγοριών δεδομένων ζ) όπου είναι δυνατό, γενική περιγραφή των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων ασφάλειας που αναφέρονται στο άρθρο 32 παρ. 1».* Στο άρθρο 24 «Ευθύνη του υπευθύνου επεξεργασίας» (παρ. 1) ορίζεται ότι : *«Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το*

Αριθμός απόφασης: 212/2022

πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Τα εν λόγω μέτρα επανεξετάζονται και επικαιροποιούνται όταν κρίνεται απαραίτητο». Στο άρθρο 25 «Προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό και εξ ορισμού» (παρ. 1) προβλέπεται ότι: «Λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες εξελίξεις, το κόστος εφαρμογής και τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία, ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει αποτελεσματικά, τόσο κατά τη στιγμή του καθορισμού των μέσων επεξεργασίας όσο και κατά τη στιγμή της επεξεργασίας, κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, όπως η ψευδωνυμοποίηση, σχεδιασμένα για την εφαρμογή αρχών προστασίας των δεδομένων, όπως η ελαχιστοποίηση των δεδομένων, και την ενσωμάτωση των απαραίτητων εγγυήσεων στην επεξεργασία κατά τρόπο ώστε να πληρούνται οι απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και να προστατεύονται τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων». Κατά δε το άρθρο 32 «Ασφάλεια επεξεργασίας» (παρ. 1-2) «Λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες εξελίξεις, το κόστος εφαρμογής και τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι των κινδύνων, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση: α) της ψευδωνυμοποίησης και της κρυπτογράφησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, β) της δυνατότητας διασφάλισης του απορρήτου, της ακεραιότητας, της διαθεσιμότητας και της αξιοπιστίας των συστημάτων και των υπηρεσιών επεξεργασίας σε συνεχή βάση, γ) της δυνατότητας αποκατάστασης της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα

Αριθμός απόφασης: 212/2022

σε εύθετο χρόνο σε περίπτωση φυσικού ή τεχνικού συμβάντος, δ) διαδικασίας για την τακτική δοκιμή, εκτίμηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των τεχνικών και των οργανωτικών μέτρων για τη διασφάλιση της ασφάλειας της επεξεργασίας» και «Κατά την εκτίμηση του ενδεδειγμένου επιπέδου ασφάλειας λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι κίνδυνοι που απορρέουν από την επεξεργασία, ιδίως από τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, άνευ αδείας κοινολόγηση ή προσπέλαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία». Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 33 «Γνωστοποίηση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην εποπτική αρχή» (παρ. 1) «Σε περίπτωση παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας γνωστοποιεί αμελλητί και, αν είναι δυνατό, εντός 72 ωρών από τη στιγμή που αποκτά γνώση του γεγονότος την παραβίαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην εποπτική αρχή που είναι αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 55, εκτός εάν η παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν ενδέχεται να προκαλέσει κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Όταν η γνωστοποίηση στην εποπτική αρχή δεν πραγματοποιείται εντός 72 ωρών, συνοδεύεται από αιτιολόγηση για την καθυστέρηση». Κατά την έννοια των διατάξεων του Κανονισμού κάθε φορέας, στον οποίο κατά την άσκηση της δραστηριότητάς του περιέρχονται στην κατοχή, χρήση ή έστω γνώση του προσωπικά δεδομένα τρίτων, πρέπει σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του Κανονισμού να διασφαλιστεί ότι τα δεδομένα αυτά θα τύχουν νόμιμης επεξεργασίας. Στην περίπτωση αυτή, η κατοχή και η προσκόμιση του σχετικού με τη διαχείριση της ασφάλειας των πληροφοριών πιστοποιητικού διασφάλισης ποιότητας από ανεξάρτητο οργανισμό μπορεί να συνιστά μια αντικειμενική απόδειξη ότι ο φορέας συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Κανονισμού. Αν αντιθέτως κατά την άσκηση της δραστηριότητάς του, ένας φορέας δεν λαμβάνει γνώση, ούτε περιέρχονται στην κατοχή του προσωπικά δεδομένα, δεν παρίσταται ανάγκη να διασφαλιστεί ότι αυτά θα τύχουν νόμιμης επεξεργασίας, ούτε και πολύ περισσότερο να αποδειχθεί ότι ο φορέας είναι πιστοποιημένος από ανεξάρτητο οργανισμό ότι τηρεί σύστημα συμμόρφωσης με τις διατάξεις του Κανονισμού.».

17. Επειδή, στο άρθρο 2.2.7 της εξεταζόμενης διακήρυξης με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» προβλέπεται ότι: «Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να συμμορφώνονται με: ... Βεβαίωση 10012 για την Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο προσφέρων πρέπει να επισυνάψει στη συγκεκριμένη ενότητα της τεχνικής προσφοράς του και τα αντίστοιχα πιστοποιητικά σειράς ISO - κάθε πιστοποιητικό ποιότητας που αφορά την συγκεκριμένη υπηρεσία. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από φορείς διαπιστευμένους από ισοδύναμους Οργανισμούς διαπίστευσης, εδρεύοντες και σε άλλα κράτη - μέλη. Επίσης, κάνει δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.».

Επίσης, στο άρθρο 2.2.9.2 της διακήρυξης με τίτλο «Αποδεικτικά μέσα» προβλέπεται ότι: «B.5. Για την απόδειξη της συμμόρφωσής τους με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης της παραγράφου 2.2.7 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα κάτωθι πιστοποιητικά: ..... Βεβαίωση 10012 για την Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα Ο προσφέρων πρέπει να επισυνάψει στην συγκεκριμένη ενότητα της τεχνικής προσφοράς τους και τα αντίστοιχα πιστοποιητικά σειράς ISO - κάθε πιστοποιητικό ποιότητας που αφορά την συγκεκριμένη υπηρεσία. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από φορείς διαπιστευμένους από ισοδύναμους Οργανισμούς διαπίστευσης, εδρεύοντες και σε άλλα κράτη - μέλη. Επίσης, κάνει δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.».

Εξάλλου, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Περιγραφή Φυσικού και

Αριθμός απόφασης: 212/2022

Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης – Τεχνικές Προδιαγραφές ΜΕΡΟΣ Α - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ 2. ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ 2.1. ορίζεται ότι «Καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης, ο Ανάδοχος πρέπει να διαθέτει πιστοποιητικό συστήματος διασφάλισης ποιότητας κατά: ISO 9001 ή άλλο ισοδύναμο, με πεδίο εφαρμογής υπηρεσίες καθαρισμού. ISO 14001 ή άλλο ισοδύναμο συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης. ISO 45001:2018 ή άλλο ισοδύναμο για το σύστημα Διαχείρισης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία με ενσωματωμένες οδηγίες και διαδικασίες για τον περιορισμό της λοίμωξης Covid-19 οι οποίες θα συνοδεύονται με σχετική βεβαίωση της τήρησης οδηγιών. ISO 26000:2010 ή άλλο ισοδύναμο για το σύστημα Διαχείρισης Κοινωνικής Ευθύνης. Βεβαίωση 10012 για την Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Τέλος, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II – Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ προβλέπεται ότι: «... 1.5. Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να συμμορφώνονται και να εφαρμόζουν σύστημα ποιότητας : ... - ISO 26000:2010 ή άλλο ισοδύναμο για το σύστημα Διαχείρισης Κοινωνικής Ευθύνης.». Από τους προπαρατεθέντες όρους της διακήρυξης συνάγεται ότι απορρίπτεται η προσφορά συμμετέχοντος αν δεν διαθέτει και δεν προσκομίσει Βεβαίωση 10012:2017 για τη Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

18. Επειδή, το ζητούμενο από τη διακήρυξη BS 10012:2017 αποτελεί πρότυπο που αφορά ειδικώς στην προστασία προσωπικών δεδομένων (άμεσων και έμμεσων) σε ένα πλήρες και λειτουργικό Σύστημα Διαχείρισής τους. Αποβλέπει στο να διασφαλίσει ειδικώς τα προσωπικά δεδομένα τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης εμπιστευτικότητας (και όχι εν γένει δεδομένα πληροφοριακού χαρακτήρα), οι επιπτώσεις από την παραβίαση και διαρροή των οποίων είναι δυσμενέστερες συγκριτικώς προς οιαδήποτε παραβίαση πληροφοριακού συστήματος.

19. Επειδή, εν προκειμένω δεν αποδείχθηκε ούτε συνάγεται ότι στον ανάδοχο της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο νοσοκομείο, στο πλαίσιο της παροχής της υπηρεσίας του περιέρχονται σε γνώση του προσωπικά δεδομένα ασθενών των νοσοκομείου ή υπαλλήλων του

Αριθμός απόφασης: 212/2022

νοσοκομείου, ούτε ότι έχει πρόσβαση σε αυτά, αλλ' ούτε ότι οι πληροφορίες για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, που θα ανταλλάγουν μεταξύ αυτής και του αναδόχου, χρήζουν ιδιαίτερης εμπιστευτικότητας. Και τούτο, διότι κατά την άσκηση του έργου της καθαριότητας δεν προκύπτει ότι υπάρχει λόγος ή επιβάλλεται για ιατρικούς ή άλλους λόγους το προσωπικό του αναδόχου να λαμβάνει γνώση ποιοι ασθενείς νοσηλεύονται στους θαλάμους νοσηλείας, ούτε από τι πάσχουν, ούτε σε ποιους διενεργούνται εξετάσεις στα εξεταστήρια ή ιατρικές πράξεις στα χειρουργεία και αλλού και τι είδους, αλλ' ούτε τα προσωπικά δεδομένα των υπαλλήλων του νοσοκομείου, παρά μόνον αν η αναθέτουσα αρχή δεν συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Κανονισμού, με κίνδυνο τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών και των υπαλλήλων να μπορούν να περιέλθουν σε γνώση τρίτων χωρίς λόγο. Η τήρηση του Κανονισμού, άλλωστε, και από τον ανάδοχο παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο βαθμό που επεξεργάζεται πράγματι προσωπικά δεδομένα, του προσωπικού του ή τρίτων, εφόσον περιέρχονται σε γνώση του, είναι νόμιμη υποχρέωσή του, η μη τήρηση της οποίας συνεπάγεται βαρύτατες συνέπειες στο πρόσωπό του. Συνεπώς, κατά το σκέλος που η προσβαλλόμενη διακήρυξη απαιτεί βεβαίωση συμμόρφωσης για το σύστημα διαχείρισης προσωπικών δεδομένων σύμφωνη με τις κατευθυντήριες του προτύπου BS10012:2017 κρίνεται ότι υπερβαίνει τις αρχές της αναλογικότητας, της χρηστής διοίκησης και του ελεύθερου ανταγωνισμού, αφού δεν αναμένεται ο ανάδοχος των εν θέματι υπηρεσιών καθαριότητας να λαμβάνει γνώση ούτε θα περιέρχονται στην κατοχή του προσωπικά δεδομένα, ώστε, ούτως ή άλλως, να μην παρίσταται ανάγκη να διασφαλιστεί ότι αυτά θα τύχουν νόμιμης επεξεργασίας, ούτε και πολύ περισσότερο να αποδειχθεί ότι είναι πιστοποιημένος από ανεξάρτητο οργανισμό ότι τηρεί σύστημα συμμόρφωσης με τις διατάξεις του Κανονισμού. Ως εκ τούτου η σχετική απαίτηση της διακήρυξης κρίνεται δυσανάλογη με το αντικείμενο της σύμβασης και ικανή να αποτρέψει επαρκείς κατά τα λοιπά υποψηφίους να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό, κατά παράβαση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας του ανταγωνισμού (σχ. απόφαση 301/2020, 85/2021 ΑΕΠΠ). Κατ' ακολουθία, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος τυγχάνουν απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Εξάλλου, ο ισχυρισμός της

Αριθμός απόφασης: 212/2022

αναθέτουσας αρχής ότι το συγκεκριμένο πιστοποιητικό ζητείται στους διαγωνισμούς καθαριότητας και άλλων Νοσοκομείων, τούτος κρίνεται απορριπτέος διότι ενόψει της αρχής της αυτοτέλειας που διέπει τους δημόσιους διαγωνισμούς, ουδεμία σημασία έχουν οι τεθείσες σε άλλους διαγωνισμούς απαιτήσεις της ίδιας ή άλλης υπηρεσίας (ΣΤΕ 4099/2010, ΕΑ 1239/2010, 177/2010, 1072/2009, 109/2008, 1297/2007, 805/2007, 318/2006, 752/2004, 436/2003 κ.ά.). Τέλος, απορριπτέος ως αβάσιμος τυγχάνει και ο ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας ότι ο συμμετέχων στον υπόψη διαγωνισμό έχει τη δυνατότητα να λάβει μέρος σε αυτόν με τη στήριξη στις ικανότητες τρίτου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 78 του ν. 4412/2016. Τούτο διότι αφενός κατά το άρθρο 78 του ν.4412/2016 η στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων προβλέπεται μόνον για τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, σε αυτά δε δεν περιλαμβάνονται, εν προκειμένω, τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας. Αυτό αποτυπώνεται και στο άρθρο το άρθρο 2.2.8.1. της εξεταζόμενης διακήρυξης με τίτλο «Στήριξη στην ικανότητα τρίτων», το οποίο ορίζει ότι: *«Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύουν ότι θα έχουν στη διάθεσή τους τους αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται.»*. Επιπλέον, στο Παράρτημα Ι, 2.1 της επίμαχης διακήρυξης, η ως άνω απαίτηση περιλαμβάνεται και ως τεχνική προδιαγραφή.

20. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη, η ασκηθείσα παρέμβαση να απορριφθεί ως αβάσιμη και η προσβαλλόμενη διακήρυξη να ακυρωθεί κατά το μέρος με το οποίο στους όρους 2.2.7 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης», 2.2.9.2 Β.5 «Αποδεικτικά μέσα», ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΜΕΡΟΣ Α - 2.1 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - 1.5 (της διακήρυξης) περιλαμβάνεται απαίτηση περί κατοχής και προσκόμισης Βεβαίωσης 10012:2017 για τη Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Αριθμός απόφασης: 212/2022

21. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη πρέπει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα το με κωδικό ... ηλεκτρονικό παράβολο, ποσού 2.016,13€.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει την υπ' αριθμ. ... διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής για την ανάθεση της σύμβασης 'ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΚΤΙΡΙΩΝ' για τις ανάγκες του νοσοκομείου ... κατά το μέρος με το οποίο στους όρους 2.2.7 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης», 2.2.9.2 Β.5 «Αποδεικτικά μέσα», ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΜΕΡΟΣ Α - 2.1 και ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - 1.5 (της διακήρυξης) περιλαμβάνεται απαίτηση περί κατοχής και προσκόμισης Βεβαίωσης 10012:2017 για τη Διαχείριση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ορίζει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του ηλεκτρονικού παραβόλου με κωδικό ..., ποσού 2.016,13€.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 3-2-2022 και εκδόθηκε στις 14-2-2022 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΛΑΜΙΩΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ